

Obligationer, ikke komplekse

Når du investerer i obligationer med gul risikomærkning, får du typisk en investering med en moderat risiko og et stabilt afkast.

Hvad er en obligation?

En obligation er et gældsinstrument, som er udstedt af en låntager. Når du investerer i obligationer, stiller du således dine penge til rådighed for en låntager. Det kan fx være staten, et realkreditinstitut eller et pengeinstitut. Til gengæld kan du forvente at få en betaling af låntager for at stille dine penge til rådighed. Typisk vil betalingen være renter og eventuelt afdrag. Når lånet udløber, skal låntager betale din investering tilbage.

Gul risikomærkning

Obligationer med gul risikomærkning omfatter som hovedregel følgende:

- Statsobligationer udstedt i andre valutaer end danske kroner og euro.
- Statsobligationer udstedt af EU-lande i danske kroner eller euro, hvor landets bruttogæld* udgør mere end 110% af BNP.
- Udenlandske realkreditobligationer.
- Erhvervsobligationer udstedt af forskellige virksomheder. Erhvervsobligationer er beskrevet i et særskilt faktaark.

Bemærk, at andre obligationer vil have en anden risikomærkning, og vi vil derfor anbefale, at du orienterer dig om den pågældende obligationsinvestering. Når vi i det følgende omtaler obligationer, er der tale om obligationer med gul risikomærkning, selv om nogle af informationerne kan være karakteristiske for obligationsinvestering generelt.

Er obligationer noget for dig?

Obligationer er et grundelement i de fleste værdipapirporteføljer, hvor de normalt udgør det mere stabile element. Investering i obligationer er ofte mindre risikofyldt da kursen på

obligationer normalt svinger betydeligt mindre end andre typer af værdipapirer. Dog har denne type obligationer ofte en betydelig risiko for at blive påvirket af udsving i valutakursen. Obligationer kan således forventes at give et mere stabilt afkast, men også et afkast, der må forventes at være lavere end på andre typer værdipapirer.

Om du bør have mange eller få obligationer i din samlede investering, afhænger af din tidshorisont, risikoprofil og de øvrige elementer i din investeringsprofil. Har du en kort horisont og en lav risiko profil, bør din andel af obligationer være høj, mens det modsatte vil være tilfældet, hvis din tidshorisont er lang, og din risikovillighed er høj.

Markedsforhold ændrer sig løbende, og derfor kræver din investering som udgangspunkt løbende pleje. Hvis du ikke selv ønsker at pleje din obligationsinvestering, har du mulighed for i stedet at købe et investeringsbevis i en obligationsafdeling af en investeringsforening, som så vil tage sig af den løbende pleje for dig.

Obligationstyper

Stående lån er en obligationstype, hvor låntager ikke betaler afdrag i løbetiden. Det vil sige, at ydelsen udelukkende består af rente. I den sidste termin indfries obligationen fuldt ud.

Annuitetslån har lige store terminsydelser i hele lånets løbetid. Fordelen er, at ydelserne i de første år næsten udelukkende består af renter. Efterhånden som lånet afdrages, vil renternes andel af ydelsen falde.

Serielån har lige store afdrag hver termin. Det betyder, at gælden nedbringes hurtigt og ydelsen bliver mindre for hver termin.

Et obligationslån kan have opsat annuitet (OA), det vil sige være afdragsfrit i en kortere eller længere periode. Det inde bærer, at der i denne periode ikke betales afdrag, men kun renter og bidrag.

Afkast

Afkastet af en obligationsinvestering består normalt af en renteindtægt og en kursændring på såvel selve obligationen som på valutakursen. Låntager betaler renter og afdrag efter et på forhånd aftalt mønster. Nogle obligationer har ikke en løbende rentebetaling. Her vil afkastet således alene bestå af en kursgevinst (nulkuponobligationer).

På fastforrentede obligationer fastlægges renten, når obligationens bliver udstedt og forbliver den samme i hele obligationens løbetid.

Du kan også investere i variabelt forrentede obligationer, hvor renten reguleres på terminsdatoer, der er fastlagt på forhånd. Variabelt forrentede obligationer findes også i en variant, hvor der er tilknyttet et renteloft, som betyder, at renten ikke kan blive højere end dette loft. Omvendt kan nogle obligationer have et tilknyttet rentegulv, hvor renten kun kan gå til 0.

Mange realkreditobligationer kan indfries før tid, fordi de er konverterbare. Dette sker til en på forhånd fastsat kurs, typisk kurs 100. Afkastet på konverterbare obligationer vil normalt være højere end på obligationer, der ikke kan indfries før tid (inkonverterbare), da låntager kun vil udnytte muligheden for

*Tallene for EU-landenes bruttogæld findes på www.finanstilsynet.dk og opdateres halvårligt.

indfrielse før tid, hvis det er en fordel for ham – og dermed en ulempe for obligationsejerne.

Der kan være relativt store forskelle på, hvor meget de enkelte obligationer giver i afkast inden for en given periode.

Sammenlignet med f.eks. aktier er investering i obligationer typisk mindre risikofyldt forstået på den måde, at kursen på obligationer som hovedregel svinger mindre end kursen på aktier.

Hvis du vælger at investere via en investeringsforening, har du mulighed for at få fordel af en spredning på risiko og afkast på flere forskellige typer obligationer, fx statsobligationer og realkreditobligationer afhængigt af, hvordan den pågældende forening eller afdeling i foreningen investerer.

Hvad er risikoen?

Risikoen ved at investere i obligationer er bl.a.,

- at udstederen ikke kan betale renter og afdrag. Obligationer med gul risikomærkning er ikke risikofrie, og som ved andre typer investering er der risiko for at lide tab.
- kursudsving, som obligationer dagligt udsættes for, når renteniveauet stiger og falder, og når øvrige markedsforhold og andre omstændigheder ændrer sig.
- at du i perioder med meget

lave renter kan risikere, at den effektive rente på visse obligationer bliver negativ.

- Likviditetsrisiko, som kan opstå, hvis det i perioder er svært eller umuligt at handle obligationen i markedet.
- Genplaceringsrisikoen, som opstår, hvis der investeres:
 - med en anden horisont end den reelle. Her kan investoren ved geninvestering i utide risikere at få et lavere afkast, end han ville kunne have opnået, hvis der fra starten var investeret med den reelle tidshorisont.
 - i konverterbare obligationer, som bliver udtrukket før tid.
- Valutakursrisiko, som opstår, fordi der investeres i anden valuta end danske kroner.

En af de metoder, der bruges til at "måle" renterisikoen på en obligationsinvestering, hedder "varighed". Varighed angiver den procentvise kursændring ved en ændring i renteniveauet på 1%, og varighed kan således fortælle noget om, hvor følsom en obligation er over for ændringer i renteniveauet. Varigheden for konverterbare obligationer kan eksempelvis ændre sig betydeligt i takt med ændringer i renteniveauet. Varigheden tager ikke hensyn til udsving i valutakursen.

Derudover kan der være forskellige andre typer risici knyttet til obligationer. Vi anbefaler derfor, at

du læser obligationsprospektet, som bliver udarbejdet i forbindelse med udstedelse af obligationslånet.

Omkostninger

Når du investerer i obligationer, betaler du kurtage og kursspread, hver gang du handler. Kurtagen vil normalt være lavere, når du handler via din netbank, end hvis du kontakter din rådgiver. Kursspread er forskellen mellem den kurs, du kan købe til, og den kurs, du kan sælge til samt eventuelt omkostninger til valutaveksling.

Skat

Den skattemæssige behandling af afkast fra obligationer er forskellig, alt efter hvilken type midler du anvender til investering. Der er med andre ord forskel på beskattningen af obligationsafkast, som stammer fra investering af henholdsvis frie midler, pensionsopsparing, børneopsparing, selskabsmidler eller midler i virksomhedsordningen.

Den skattemæssige behandling kan variere og ændre sig afhængig af dine skattemæssige forhold, eller som følge af ændrede regler for beskattning. Vi anbefaler, at du kontakter en rådgiver om skattemæssige konsekvenser af en investering.

Senest opdateret 25. Oktober 2023